

ШАХТЕР-
НУУДАЙ
ҮДЭРЬЕ
УГТУУЛАН

«Фурбай - Нуринск ая»
2 шахтын нүүрнээд Ка-
ндагай нүүрнээй уур-
дот тор турүүлэн та-
л жэлэнгээ тусб дүүр-
э табан жэлэй эгэс хүр-
энэ шахтын нүүрнээд
дэбнэ гадуур үшөө 400
нган тонно нүүрнэ Эхэ
одоо үгэхэ юм.

УРАГ ДЭЭРЭ: № 2 шах-
ны дунда дэлгэрэн социа-
л мурьсөөндө турүүлэн
(зүүн гарнаа) Я. Н.
Фисик, Н. И. Стороженко,
А. А. Фесик, Н. С. Нови-
н, А. И. Шелаг.

ТАСС-ай фотохроник.

Ажалаараа, үүсхэлээрээ

Арадай хинагшадай дүй дүршэлхөө

Тайсаар явцууданай ашаар нитын инспекторнууд коллективүүдэй дунда хүндэтэй, тооноосоо таалаарь олон боложо эхилэн байна. 1966 ондо бүхн дистанцида шондон 194 инспектор тоологдоог наань, мүнөө хоёр дахин шахуу олооноор. Ондогоор хэлэлтэй, дистанциин харьтата зам дээрхүдээ бага, ехэ коллектив бүрүдэй арадай хинашад томилдогынхой, тодорхой зорилго табилхай, нитын эмхидхэлтэй үрэгн хүдээмэри ябуулдог байна.

Зам дээр аюулгүйг сахиха тодорхой заабари, эрлэгүүдэе бүрүн сүүсэдхээ эгээш түмэр замшад дай шухала үлээхэ мун. Амнэгэн хүнэй харюусаласууһөө сү, али шаабарин баанаа түмэр зам али нэгэн участкага бааханше хазаарлаа, дутагдал сарабал, олоной ажал хэрэгтэ ехэ наад шаруудогыншэ элэтэ Тимшээшэ даабарита үлээлбээ эхэ, хайшан гэжэ ханданаа, түмэр зам Устава болон бусад заабари, заримудын хэн ямараар сахинаа гэжэ нитын инспекторнууд наринаар шалгадаа, ямар нэгэн дутагдал элирүүлбээ, дары хэмжээ абидэг заншалтай.

Нитын инспекторнууд хазагшэ абадан гаргачан хүн тухай тобишлол хэлээтэй үрлэ хүдээлхэ дунда бүрэн хэлсүүдээ юм. Тихэдээ ямар ушараа дутагдал арадай гэжэ үүдөөр тобишлоо хэбээ. Дүй дүршээ, шаабари багабайнаа хэн нэгэн энүүрхэн байла наань, тэрэ алыуһөө ойлгуулха, хорин трийааша элэхүү харюусалгагүй эгээшээ дутагдал ушаруулхан бабална, шинжэ эхэ амсгуула тухай шинжээдэ байна. Ингээшэ хүдөөрнэ эбшүүжэ, хүнэй гэм

БУЛТАНДА АШАТАЙ ТУҢАТАЙ ХЭРЭГ

Физкультура—ард зоние элүүржүүлэхэ арга нүхээсэлэй нэгэн

Хүний ута наһа эхдэлгээр СССР дэлхэй дээр нэгдэхи нуури ээлдэг гэшээ. Совет хунууд алиһе оройной хунуудһа найнаар бээ элүүржүүлдэг, ажал хэжэ арга шадалаа удаан арьбалжа шадана. Энэ хадаа социальн обществин ехэ тулалтануудай нэгэн мүн. Тодорхойлон хэлэхэ боллоо наа, элүүри хамгаалгын, социальна хангалтын, ажалай найн эрхэ байдалтай болонохой, физкультурын хээр хүжөөгдөнэй аша үрэ болоно.

Совет орон дотор үхибүүн наһааа хунууд физкультура болон спортод хабаауулагдадаг гэшээ. Нуринград хургуулидаа физкультурын хэшээлдэ ябахындаа хажуугаар сүүлсэ сагаа спорт, аашалгаа, мурьсөөнүүдтэ зориулна. Эдэ бүгдээ залуунуудай хабаадаа хүдэржүүлэхэ, дам саашан хэлэхэ болоо наа, бүхн арад зоний элүүр энхэдэ ехэ ашатай туһатай юм.

Статистикын мэдэнэй ёшоор, мүнөө СССР дотор 40 миллиондоо дээш физкультуригүүд тоологдоно. Физкультура болон спорт хадаа манай оройной нягтын үйлдөөриидэ, экономикод, соёл тэгээлдэ, бүхн талаараа боловсоронг хүнн хүүмүүжүүлдэг эхэ нүүдөөдэг социальна арга нүхээл болонохой. Спортод хабаадаг хунуудай ажалай бүтээсэ, дунда эргээр абахаа, бусадыйнаа хэдэн процентээр дээшэ байһыне олонон гороуудтай предпрятинуудта үнгэргэдхэн шанжалгын баримтанууд тодорхойлон харуулна.

Хүдөөтэй физкультуригүүдэй коллективүүд баһал һонин ажабайдалтай юм. Жэшээнэ, Украинин, Волинскэ областин Рожисненка районий «Россия» колхозой правленеи спортивна хэрэгсэл ба хубааһа худалдад абагдаа жал бүхэндэ мянган худари номолдог байна. Футбольно дэлэй самбарта бэхсэддэгэ, үнэтэ бэлгүүдээр, дурсгалта тээдгүүдээр шагнадагга.

Түмэр замай дүрим дүрим наринар сахидэг, ажалдаа түрүү абадг: нитын инспекторнууд албан захиргааһааа үмэнэ, сүстээ ажалладаг нүхээдэгэ дунда үнэлөөрнэ хүндэтэй наадагга хунууд хэд бэ гээдэй, арадай хинашын эдбхитэй болоно Тимшээшэ хадын, дистанциин хүтээлээшээ шид нитын инспекторнуудтэ анхаралтайсаар хандадаг, шухала шухала асуудлаар шидхээбэри саргахын үрлэ тээ тэдэ эдбхитэйгээ эбшүүдэгэ гуримтай.

Дистанциин коллективтэй туйлан, саанадааше туйлаха амжалтаа инспекторнуудтэй хубилтань биш байха.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

Мурьсөөндө спортсменүүдэй гол хүсэний үшөө хүсэд хабаадаггүй байһыше, найн үрэ дүнгүүд туйлахаана. Хүнэн атлетикээр үнгэргэгдөн Вильнюсий городской спартакиадада эндэх университеттэй студент К. Шапка гэгшэ 2 метр 12 сантиметр үндэрье харайжа, онсо шалгарба.

СССР-эй арадуудай спартакиада—ажалшадтай спартакиада гэшээ. Энэ ехэ мурьсөөнэй шангуудаа хүдээлээришэд, инженерүүд, алба хаагшад, студентүүд хүртэнэ. Калининградтай областной спартакиадада городкы шадлэгээр үнгэргэгдэн мурьсөөндө эндэх нэгэ заводой механик К. Логинов, депюгэй слесарь-инструментальщик А. Белкин гэгшэд нэгдэхи, хоёрдохууригүүдэ ээлээ. Эдэнэр ховулан спортын мастера кандалдай нормо дүүргэнэ байна.

Зунай эдэ һарануудта хүдөөгэй спортсменүүд ехэ мурьсөө эмхидхэнэ. Казахстантай ба Дунда Азинин республиканыудай эхэнэрүүдтэй спартакиада оройнойнай спортивна ажабайдалда ехээн ушар ёшо болоо. Энэ мурьсөөн дурсагдана республиканыудта заншаа, физкультура хүгжөөлдэгэ ехэ үүртэ дүүргэнэ.

Уласхоорондын мурьсөөнүүдтэ совет спортсменүүдэй туйлагдаг илаантанууд харин гурэнүүдэй олонон мэргэжлэттэй анхарал татадаг болонохой. Совет физкультурын организацинууд төдөтэй холбоо барисаагаа үргэдхэн, дүй дүршөө аналдаана, нүхэр ёшоной туһаламжа хүртэнэ, уласхоорондын спортивна хүдөө демократициалгын түлөө тэмсэлдэ хүсөөс нэгдүүлнэ.

Физкультуриа хүдөөлөө эмхидхэхэ, үндэр мэргэжлэттэй спортсменүүдэ бэлдэхэ хэрэгтэ туһаламжа хүргэхын тула совет тренериүүд, мэргэжлэтэд жал бүхэндэ социальн ба хүжээжэ байһан орундууд ононо. Мүнөө Европо, Азин, Африкын, Латин Америкын 14 оронуудта совет жара шахуу мэргэжлэтэд хүдээлмэрижэ байна.

Ондоо оронуудтай спортивна холбооной хүдээлмэришад ба дэлхэйн эрчим суута спортсменүүдтэй манай совет атлетүүдтэй нүхэр ёшоной хин барисаан улам үнгэргэгдэнэ. Эдэ бүгдээ бэе бээ наринаар ойлолсохо, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхжүүлэхэ хэрэгтэ туһа нэмари болоно гэшээ. Физкультура ба спорт—элүүр энхын, хүсэ шадалай, баяр зуугагай, ута наһанай аша үндэһэнэ.

Г. ЕЛИСЕЕВ.

СССР-эй Министруудтэй Советтэй дэргэдэх физкультура ба спортын талаар Комитеттэй тэрүүлэгтын орлогшо.

ХИЛБЫН СААВАГАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖЭХЭНЭ

ДЭБНЭТ. (ТАСС). Дүрбэдэхэ хэлэй турша соо Венгрийн промышленностие иштээ 50 миллион гаран фонтаншалгагда боллоо, гээд гэжэ Будапештын газеттэ Тихэдээ, зайн гал үйлдэгэд шулуу нүүрнээй эзелтэнь бага боллоо үгэхэ байна. Эхэдэ ерхөдөө түргөөр нефть, газ үйлдөөриг хүгжэхэ юм.

АЖАЛШАДАЙ ЭРХЭ СҮЛӨӨ ХААЛГАДА ЭСЭРГҮҮ ТЭМСЭЛ

ТАСС-ай корр. Г. Каннингһам мэдүүлэ: Англи предпретитэй салин хульһа нэмэлтэ газартаа гэжэ оролдохонгоо «Ирүү аюулайтэй политика» гэжэ биайт гэжэ тред-юнионуудыга конгресстэй генералтай иргэнтэйсэ уда шаллан тэри оруула.

Тэмсэжэ байгаа Мозамбик

ТАСС. Мозамбик арадыг шиндхэнэ шатадаа дамжааг, зайлангагүй илаагада хэжээ. ТАС-ай корр. Италий хоорондоо зуураа, нитын сүлөөлхын түлөө тэмсэгнэни турүүлэн Самора Маддуула.

ДАРЛАГА ГҮРДЭЛГЫНГӨӨ ТҮЛӨӨ ХАТУУ ХАРИУ АБАГА

ТАСС. Оройной национал даргага хохидоо үзүүлэ гэжэ Италиин Британгийн радио иштэхи корпорациин Индикейтэй ажал ябуула буримдээн баһа гөһөн шиндхэбери Индипендентство гаргаба. Би-би-си корпорациин Делидэ байдаг радиодонда, мүн телевизондоо бундадаг булгөөрхидаг

КОЛОНИАЛЬНА ГЭНЖЭ ШҮДЭР ТАЪАЛАГДАХА

АДИС-АБЕБА. (ТАСС-ай корр). «Эрхэ сүлөөтэй болохыгдоо түлөө баатар тэмсэлээ илаата гүгэлдөрөө дүүргэх гэжэ ангол арад эрид шидиинэ байна»,—гээд ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрөлдөөхэ зуураа Анголы сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ арадай хүдөөлөөнэй хүтээлбэрлээшэ комитеттэй гөшүүн Даниэл Чиненда гэшэ мэдүүлэ. Африкын нэгдэлтэй эжини министрүүдтэй советтэй 15-дахи сессидэ хабаадласхын тула Эфиопиин нислэгтэ хотэ тэрэ хүн ершэн байгаа.

Анголы сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ арадай хүдөөлөө оройнойгоо газар дайдын гурбан хубийн наганаһа эхьхөн хиналта дөрөө хүсэгдөөр барива байна, гээд Д. Чипец мэдүүлэ.

Ангалшадта шэнэ байранууд

ПРАГА. (ТАСС). Хойто Моравийн областин металургиүүдтэй, машина бүтээгшэдтэй, шахтерүүдтэй 45 миша гаран бүлэ ерхэ табан жал соо шэнэ байра абахан. Энэ областо дотой байрын барилгада Чехословакийн правительсво табан жал соо 1 миллиард крон номолло. Хойто Морави гэһэн—тус республикын хүндэ промышленностин гол центриүүдтэй нэгэниинь, «Татра-Копршвице» гэжэ автомойльна завод, «Вагонкатра» гэжэ машина бүтээгшын предприти, шулуун нүүрнээй томо шахтнууд гэхэ мэтэ предпритиүүд эндэ биш юм.

Суданда арестүүд болоно

ХАРТУМ. (ТАСС). Бронетанкова сэрэгтэй нэгэ офинеры, хэдэн унтер-офицер ба солдадуудые, тэршөөлө гражданска нэгэ хүниие Суданай засагаархид арестовалба гөһөн мэдүүлэ Суданай армин командовани радиогоор дамжуула. Гурнай урбалта бэлдэхэ байгаа нүүсэ эмхидэ хабаататтай байгаа гэжэ арестовалагдаһан хүнүүдэ зэмэглэгдэнэ.

Финляндийн хүн зоний тоо

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Центральна статистикэ бюрөгтэй тоо мэдэһэй ёшоор, Финляндийн хүн зоний тоо июлийн һүүдээ 4.695.000 хүн байха.

Индин парламента гадаадын политическэ асуудалнуудаар үгэ хэлэлгэн болобо

ДЕЛИ. (ТАСС). Индин парламента дээдэ палата—Штадуудтэй советтэй Индин правительсвин гадаадын политика тушаа үгэ хэлэлгэн боложо дүүрбэ. Палата гадаадын политическэ резолюци хайшаан байна.

ЮАР—АФРИКАДАХИ ИМПЕРИАЛИЗМЫН БААЗА

ПАРИЖ. (ТАСС). Баруун гурнуудтэй эдбхитэй дэмжэлгээр Урда Африкын республика «Буу зэбсэгтэй аймабтар ехэ склад болгодобо. Тин Ангол арадта хабаатай байха ёһодтой нефть, алта, алмаз, түмэр гэхэ мэтэн байянтта уласхоорондын монополие капитал хомхойрохо, төдөнтэй агентүүдэ болгошо Португалии колонизаторнуудаар дамжуулан ангол арадые бөгөшлөжө байха гэжэ һандэнэ.

УРДА ВЬЕТНАМАЙ эрэхэг патриотууд американо-сайгонско дээрмэшэдэй урдаһаа үсэд нэтэрүүгээр тэмсэжэ, даясдатта аймабтар ехэ хохидол ушаруулна. Наянаг Тхьанхьен провинциин дэргэдэ шанга тулалдаан болоо. 935-хи үндэрэй түлөө тэмсэлдэ 23 үдэрэй туршада 1700 американ дээрмэшэд алуулаа. Мүн 97 самолэдууд ба вертолёдууд унагагдлаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тхьанхьен провинцида сэрэгшэдтэй суглаан болоно. ВИА—ТАСС-ай фото.

АМЖАЛТАТАЙ

Дутын түмэр харгын станциһаа 270 километр холо, олон дабаа дабынтай харгы замтай Закамск хотын, энэхэ Эдэйн волфрам-молибденэй комбинадтай хамаг ашаа тээбери автомашинуудаар ээвэгдэжэ байдаг. Мүнөө жэлдэ городой автотранспортна предпритигинихид ажал хүдээлээрлөө найн амжалта туйлажа байхай. Аша шэрхэ иоль харгын тусбэ 111,5 процент дүүргэгдэнэ байна. Автотусаар хүн зоние шэрхэ даабари мүн лэ үлүүлэн байха юм.

ЕПСС-эй XIV съездын хүндээдэ жоололтой лунда социальн мурьсөөн дэлгэрэ, үннэй, дүршээл эхэтэй жоолошод Л. Деллер, аймосветтэй депутат В. И. Горбачев гэгшэд һара бүрингөө даабари 160—145 процент дүүртэ дүүрэгтэ, бүтээсэ эхэтэй ажалтай жэшэ бусад жоолошодо харуулна.

АГИТБРИГАДА АЙЛШАЛНА

Шергино тосхоной соёлой байшангай дэргэдэ агитбригада эмхидхэгдэнэ байгаа. Агитбригадын коллектив Михаил Федосеевэй хүтээлбэри дотро дээрэ совхозонойгоо ажалшадта һонирхолтой концерт, наада харуулжа эхилэнхэй. Багахан сагай туршада энэ эбтэй эетэй, заахан коллектив совхозонойгоо Ромашова, Фофанова, Жилино, Красной Яр, Быково, Шергино тосконуудаар хамтадаа 12 концерт, наада табинан байха юм. Урданай орон арадай, мүнөөнэй шэнэ дууч, частулка, согтой хүжөөн хатар, шог зугаа, заахан эжүүдүд гэхэ мэтэе уран найхангай бүтгөмэй артистүүд шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ. Энэ коллективтэй артистүүд Владимир Быков, Сергей Бертунов гэгшэдтэй гүйсэдхэнэ согтой хүжөөн «Матросский», «На свиданье» гэгшэ хатарууд харагдай найшаал, магтаалда хүртэнэ. Мүн Валентина, Михаил Федосеев-тэй гүйсэдхэнэ уран хүрсэ шог зугаа хүн зоние эхэтэй һонирхуулан, нэрлээ альфа ташалгаар дэмжэгдэнэ.

Тус агитбригадынхид КПСС-эй XXIV съездтэ зороулан программаа шэнэлэе, түрэл Шергинойгээ совхозой тарва хуралта дээрэ хүдэлжэ ябан зонд айлшалаар бэлдэжэ байхай.

Г. НЕВСКИЙ. Кабанск.

Танилсагты: шэнэ нэрэ

Бугит-Ханда Цыренжапова Шэтын областин Агын округой Агын аймагай бүдэнтэй гэжэ һууринда ажаһуудаг. Мэргэжэ-дээрэ тэрэ—фелдшер. Үннэй шүлэг бэшэдэг юм. Тэрэнэй нэгэ шүлэг уншагшалай анхаралда дурдахдаба.

Б.-Х. Цыренжапова

ХҮГШЭН ЭЖЫДЭЭ

Бага балшар наһандаа Байнай барлаг ябааш. Баяр жаргал үзөггүй. Барга харанхыда төөрөш. Арбан долоон наһанһаа Айлай бэри болош.

Убдэг дээрээ бохиножо, Үүдэнэй хажууда самсойгоош.

Хуби заяагаа бэдэржэ, Хувраг, ламада шүтөөш

Зол жаргал шамда Зорихо, юрэдөө, ерэггүй,

Шэнэ дуунай хүгжэмдэ Хүн нэрээ нэрлүүлээш.

Хүбүү, басагаа дэгжээгээш. Модон туйбала моголжо, Мухалай руугаа хаяа нэнши.

Үзэглэл гартаа бариха, Үнэвэй замаар дахьяа нэнши.

1. ТЭРМЭЭЛЖЭ АДУУЛАГША

Залуу ябааб. Баяншые байгаа. Малаар олон нэм. Малнишые гэжэ даа: арбан табан тэрмээлжэ. Үгөө бари тэрмээлжэнүүдөө талада туужа гаргаад, адууллаг хэмби. Нэгэ үлшэлэн тэрмээлжэнүүдөө тоолон гэгийм, нэгэнини дуташаба. Бэдэржэ ошобоб. Шүдхэрши! Хубын хүүхэ шонэ тэрэ тэрмээлжанием жалга соо баряад, сами руунһой боого шаажархобд, «өөхэ тоһынь хүүхэ, хоржо байбал даа».

Сухалаа эхээр хурэн би харайжа дээрэн буам гэхэдэе, наһань байһан нааг соо хүзүүсээ шаагдантайби. Хубын хүүхэ шоные хараһаар, гаража ядаһаар хэбтээрэ, бүрил доошоо шэнгэшөөб. Намтаһаа саража ядахаараа, гэртэе гүйжэ ошоод, хүрээ асаржа, бээе малтажа абааб.

Шонын һае болоһон тэрмээлжэнэ гэртэе асарба. Мяхэнь даһалхадам, аяар гурбан боошко болобол даа. Баяртайхан ээниинь мяханайнгаа даһалагдахые хүлэжэ һуутарин, боошко сооһоом ута гэгшын шэнэһон ургажа эхилбэ. Гайха, тасна! Ай, барма даа! Тэрмээлжэни бэлшжэе абахадаа, шэнэһонь борбоосгой залгынжархан байгаа ха юм. Тэрэ шэнэһонь дамнажа, тагнэрида гарашаба.

Одоо даа, гайхалин ехэ байгаа: шини үбэ эсэгэ минин үбэ эсэгэ хоёр преферанс наадажа суловгүй һуубад. Тигржэ минин үбэ эсэгэ шини үбэ эсэгэдэ бүхы тэрмээлжээнүүддем алдажархэе.

Тэрэ гэгээр үгыршооб. Үлгэр, онтохо хөөржэ энэл ябаһаб даа...

Ц. Д. ХАМАЕВ

ШҮЛЭГҮҮД ТҮРЭНЭ...

Эхэ байгаалитаа энэ холбоотой Эршэ тамраа нэмдэг байгааб.

Хурһаг дэлхэйгэе, Холбоо сая юртасэеэ Үзэжэ, эдлэхэе түрөөд, Үрэгүй жэжэ хэрэгэе Үрэгүй эрьюулга соо Үлгэдүүлжэ эрхгүйбэ. Балсанта хоёр гар, Бахим тулгата хүд— Ваабайн бэлэг бэлэй, Ионор харасата нүдэн, Голонгоор наадаа сэдхэл— Эжын үгэһэн бэлэй.

Гунан гулгаа наһанай Гургаад орожо эрхэдэ, Гунин юундэ дайрааб? Эжэл дүүхэй ингай Эрөөд этингэр эрхэдэ, Элымэ юундэ хүрмээб? Үрэгүй жэжэ хэрэгэе Үрэгүй эрьюулга соо Үедээ али гэгээш гүб? Үе залган дамнаһан Үхэгүй мүнхэ асуудалай Онһын али алдаа гүб? Боро юрөөн соогуур, Бодолой намараан дундуур Вугуудуулжа гарааб. Нүхэдтөө дээшэ үргүүлжэ, Хоротондо хоинхо ханоулжа, Хонгор наһандаа үзөөб, Үнээтэ энэ тэнгэри Үдэртөө хубилдаг байба. Хубилһан сагуудтань

Хүсэһонөө бөөлтүхэ байна, Дэлхэйдэ түрэн бием Далига жэгүүр уржага, Дабаянь дабаһаа мэдэг лэ Оюун бэлгингэ шэжэм Отгоргойдо тулгажа, Олоной дураар лугшаг лэ.

ДАЛАН ХУДАЛА

Арадай онтохонуудай аялгаар

2. ХАТУУ АРХИ

Айлшадые буулгаха аад, тогониной архи ехэ гэгшээр нэрэхэ гэжэ шиндөөб.

Айрагайм ехш гэгшээр ар гагүй. Хэдэн зуугаад һаба бүлэжэ бүлэжэ, түүр руу өнөһони, һодаргын зэргэ хонхон тогониной хахадсаа болобол даа.

Нюдаргамнайшые гэжэ даа, яһала томо бэлэй. Урда хала дээрэе нюдаргаа табичархинамни, мүнхэ мульһан оройтой хала тэсэнгүй, доошоо нахинжы, тэгшэ газар болоһон юм.

Хаданнайшые гэжэ даа, үг-лөөгүүр гараһан наран халта харагдад, хэдэн жэл үгэрһан хойно нүүгөө тээгүүрнэ булгайдаг байһан юм.

Айрагаа тогониной өнөһондө өнөһондө хэжэ улһа бэдэржэ, бүхы магазинуудуудар гүйбэб. Үгыл аад, үгы.

Таламини болоходоо, гэрэйм ханада урһан хубэе даа гэгшээр зулгаан абажа, тогониной шабабаб.

Хатуу архин гараһан гэгшээр! Ай, һаданшые олон нэн. Үг-лөөгүүр хала ябууһан дун хараатай хундагмни дүхэр торжо эрхэдэе, үдэһын харахы болоһон хойно гартам ородог байгаа.

Хатуу архинем ууһан айлаһад хотгожо унашоо. Хээеэ тэ-лэржэ болохо юм ааб даа? Мүнөө болотор хүлэһээрби...

3. НЭТЭРҮҮ ҮЛГЭРШЭН

Урдын сагта Үлгэр, онтохонодо тон дуратай нэгэ хаан ажаһууһан гэхэ. Нэгэ тэрэ хаан илгэжэ соносохо ха:

Хээдээшые дууһахагүй, дүүрхэгүй Үлгэр, онтохо хөөржэ шадаһан хүн минин басагаар һамга хээд, минин хаан шэрээдэ һуужа.

Үлгэршадшые сугларба даа. Теэд дууһахагүй ута Үлгэр хөөржэ шадаха хүн олдобогүй. Олонхинойн Үлгэр хоёр, гурбан ара хөөрөөд байха.

4. НЭГЭТЭ...

Зай, нүхэд, Нэгэ тэ Үлгэрөө үргэжэлдүүлээ...

даны, дууһашана. Һүүлэй һүүлдэ Балган Сэнгэ хаанда эрбэ. Хаан ууртайгаар зандаба:

«Үлгэршад дууһаа паа, толгойеш таһара сибшаха!» Балган Сэнгэ айжа үгэбэгүй. Хөөржэ эхилбэ:

«Урдын урда сагта нэгэ хаан байһан юм. Нэгэ тэ назар айхабтар ехэ таряа хурьяа ха. Орооһонь хадагалха амбаар дархашууһаа барюулба. Амбаар соогоо дүрэтэр орооһонь аждаба юун гэжэ ханаһат? Дархашууһын тэрэ амбаар хушахадаа заахан шолоохой нүүжэ хушалтадань үлөөжэрбэ. Тэрэ нүүхөрнэ нэгэ борилло ороод лэ, нэгэ орооно абаад гараад байба. Тэрэ нүүхөрнэ үшөө нэгэ борилло ороод лэ, нэгэ орооно абаад гараад байба...»

Илгэжэ хөөршөөр байтарнь, гурбан ижэл үгэрбэ. Балган Сэнгэ үшөөл хөөршөөр үшөө нэгэ борилло ороод лэ нэгэ орооно абаад лэ гарадаг байба.

Үлгэршад дууһахые хүлэжэ ядаһан хаан урлашаба: «Яаганшые садаха дэбтэхгүй бориллоноуд гэжэб?» Балган Сэнгэ яаралгүйхэл харюусаба:

«Юу хэлэе гэжэбта, үндэ түрэлтэ хаан? Бориллоноуд эржэл байһа. Нара халхалца үүлэ манан нэгэ түрэг бориллоноудай нилдэн элжэе ябаһада, тойроод байһан хала уулануудай санаһаа үшөө олон түрэг харадаба.

Хаан тэгээбэгүй: «Хүрөө! Хүрөө гэгшэб. Дууһахагүй Үлгэр байна. Минин басагаар һамга хээд, минин шэрээдэ һуу! Нүхэр, үзөөршын шин: оройнойн амбаар барюулахада, хушалтынь һайн шалгархай. Хомхой бориллоогой орохо нүүжэ шолоохой бү үлөөгөөрэй.

Улаан малгайтай, Нооһон торгон дэгэлтэй.

Агын округой Могойтын районий «Дружба» колхозной Д. Жаргалов эльгээбэ.

ТААЖА ТУРШЫТ!

Улаан бурх үлэн бүхэ зоходобо.

Лиа урши түлөө Арадаа мульһэ үргэлжэ, Арба нара масгалал сахиба.

Улаан малгайтай, Нооһон торгон дэгэлтэй.

Агын округой Могойтын районий «Дружба» колхозной Д. Жаргалов эльгээбэ.

ОНЬҢОН ҮГЭНҮҮД

Эрдэм һураха хэһээлэй, Эрэ болохо зоригой. Мэхэ һурахын оровод Мэргэ һураһан дээрэ, Ёнганга баян—һураал. Эрхим баян—эрдэм. Абари һайнта айлда хонохо, Ама муута хээрэ хонохо. Эртэной юомые шанжалжэ мэдэ, Эрдэмтэной ябадалые дуурайжа мэдэ.

Түмэрной һайниие дабтажа мэдэ, Морной һайниие мордожо мэдэ. Һайн морнидо эзэн олон, Һайн хүндэ нүхэр олон.

Д. ЦЫРЕНОВА.

БУДАМШУУГАЙ ПОРТОНОО

АРХИИН ТУУЛМАГУУД

Мухар-Шэбэрэй аймагай Шэнэ Заган гэжэ тосхондо оршодог «Үндэр наһатанай баяшанда» байдаг үбгэд, хүгшэд гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ байдаг юм.

Одоо жаргалтай үе сагта ажаһууна хаямди. Гүрэн түрэдөө магтаалай үгэнүүдые зориулжа, үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэжэ ябадаг бди.

Тээд?... Халагламаар, дура гутмаар ушар дайралдаһана. Хүндэлхэ тума саашаа дашуурдаг хүдэхшүүл бни. Хаана? Холо харайгаад яалайбди сааш! Гүрэнэй тэдхэмжэдэ байдаг наһатайшуудай зарим тингэнэ гэжэ үү? Уһан тулам бологоруо үнөөхи гашууханине залгидар Согтын Гомбо-Жаб гэгшэтэй оройдоо хөөрөлдэхин аргагүй. Ажаглалта хээд үзэгтылиши. Оо, түүхэйр, һэн нүдөө урдаһааш эригинүүдээ!

— Абягүй һуу, шарнигар шара шабансын дээрэлхэхэ юумэн эндэ отго үгүй—гэжэ хашхархадань, тэрэнэй «үрөөһөн бөөр» болохо Иван Осипович Шепен гэшэ хаахаран болоод:—Архидаха болихоо таанһаа һурахгүйбди, — гэжэ бабанаха юм.

Үдэр бүри шалингар ара хандаад, элдэб эсээр шалһань, хэрүүл шууяа татахан хашартай болоһор үнинэй.

Согтын Гомбо-Жаб гэгшэ үгэршэжэ элдэб эржэ ороһон. Тэрэ гэгшэнэй хойшо ото архидажа, үндэр наһатай шуудла амар заяа үзүүлдэггүй. Хэтэрхэдэ! Одоо даа,

муухай гэгшээр хэтэрһэн юм. Архин мангарта ядараад, бүдхэр бодолдо динлэжэ һуугараа:

— Байза, эндэхи эд бараа нэмээхэнээр ходолжо абаад, мүнүн болгохо юм байна. Тингээд?... Мүнгэтэйл хата архи олдоно бээ,—гэжэ хамар дорохоноо гүбэрөөд, элжэжээ «агнууридаа» гараһан гэхэ.

Хабша хабшатар хабһанай забһараар гэдэгтэл, хулгайшан уданшыегүй балшыса баригадад, үндэр наһатанай байһанһаа намнууһан юм. Одоошые амгалан тайбан байдал тогтонихонь гэжэ тэндэхидэй баяһан шортоо. Үнөөхи хулгайша, архиншанине залгидар Согтын Гомбо-Жаб гэгшэ удаһыегүй һөөргөө эржэе, хэрүүл шууяа мүнөөшые болотор гаргаһаар зандаа.

Тэрэндэ хэн тинмэ эрхэ үгөөб! Аймагай милици! Эһээн тухай мэдүүлгэ Бурядай АССР-эй социальна тэдхэмжын министрствэдэ ороһон байха. Муонь гэхэдэ, министрствэнээ харюу мүнөөшые болотор үгыл хадаа, үгы.

Иван Осипович Шепен гэгшэ бүрнше мундуугаар аашалдаг. Үдын эдэһэн үедэ тэрэ столоводо хотгуугаар эрэдэг, ямаршые зэмэ хээгүй хүнүүдтэ шалшадат. Гадна үндэр наһатай эхээрнүүдтэ амар заяа үзүүлдэггүй муутай.

Хээеэ тэлэрхэ, заһарха хүд хээжүүл гэжэб. Ямаршые хэмжээ абадаггүйн гайхалтай. Инвалид.

К. МАРКСЫН ГУША ХУБҮҮН— ХҮНДЭТЭЙ АЙЛШАН

«Хүндэтэ айлшадай дэбэртэ» Карл Марксын гуша хубуун Роберт Жан Лонге гэгшэ француз хэлэн дээрэ илгэжэ бэшэ:

«Буряд арадай соёл культурын дэбэртэе эли тодоор гэршэлһэн музей эхэтэ һонирхон хараабди. Олохотой болһон шуух зүйлнүүд хүндэтэ айлшадые һонирхууһан байна. Уран говор баригаһан урданай буряад гэрнүд тэдэниие илангаһа һонирхуулаа. Модон дээрэ һилхэлдэ бэлгэ шэдбаритай байһынэ онсо тэмдэглээ. «Онругой аһа-байдалһаа» гэгшэн тусгаар выставнэтэй танилһанай һүүдээр, буряад балгаһа хараһан байна. Байгалай хойто бадын буряадуудай хуушанай, мүнөөнэй ажабайдал, уг уңги тухай КПСС-эй онружмой секретарь Р. А. Митеноева хүндэтэ айлшадта хөөрбэ.

«Знамя Ленина» газетһэзэ абтаба.

НОХОЙ Басни

Намар зунай Наратай халуун үдэр һүүлэ хабшаад, һүүдэртэ таашаан шэбэлдэг, Үдэш орой Үйлсэдэ гараад ябахыдаа, Олон—жаргални гэгд Отгоргой вэдэ үлгэдэ, Эзэнйнгэ үлгэдэ, Эзэрхэнгүй залгаад, Багмыгараа таргалһан, Барагби гэжэ наһан Нэтэрүү хара Нохой Нэгтэ

Хэхэ юумгүй дээрһээ Хэрүүл хэлэ бэдэржэ, Агаарта зарһан Булжамуурга Амаргүйгер халдабал даа:

— һөөй, ахир нэрэгмэл, һөөл намда бэ боло! Юун болоб гэжэ Юрэдэе ходо һананаһи? Ухаан гэжэ юум Угтаа шамда байхагүйл, Вөдөгү тэнг юм гэжэ Үннэй шаммай мэдэгшэб... Хүнүүд ноундэ булжамуурге Хүндэлдэг юм, гайханаб. Хорбагар маахан тарихидаш Хүнһанайш харын шэнээн Ухаан гэжэ үгы, Уймар заргэмдэ, ойлгоорой... Худал хуурмагаар Нохойдо Хуха нуга хэлүүлһан Омго дууша шүүбуухай Омгош сухалаа хураагүй. Уудам сэнхир тэнгэрид Урданайхараал заргэмжэ, Байгаалине арьудхан, Баран зониее баясуула. Хорөө нуундэшбэ буслаһан Хоёр хултэй нохойнууд Зоний дунда хашалгүй Зольботомо ябадаг лэ. Хүнүр нэгэ Нохойн Хүсэмэ ягаад хусахые Сэгээн рэдэн үдэр Сэлнгэдэ дуулаа һэм.

Гунга ЧИМИТОВ.

Амархан зоний ошонсоор Арбад шаагай сугларууд, Шугы ойгоо элдүүлүн Шууяа шаһана дэлгээб:

— Хоёр хултэй хойбоһнууд Хомож эрхэе боһной даа!

— Газаа, гэгтэ элдэршин Гайхалтай сэрбээр байдаг шуу!

— Зорён манай шугые Зутараана гэгшэл тинхэдэ! — дахин тэдэһон эрө һаань. Далан тэдэһон дөбтоложо, Амархан газарыне өөдтэндэ Арилтуулжа халадаг боло!

ЗЫБ ШИБ Хоёр.

Манай адрес, телефонуну

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—540-21, редакция—54-93, зам. редактора—68-03, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-10, ответ. секретаря—60-91, сельского хозяйства—64-43-86, пропаганда в агитации—56-23, промышленность—68-31, культуры в школ—60-21, писем в райселькорос—67-81, организация—34-05, общественная приёмная—56-62, машиностроение—57-63, фотолаборатория—33-61.